ТЕКСТ 4

Кирилл Игнатьевич Покачев (род. 1944 г.)

	Кўрәӈ вөйәҳ (2)	Лось (2)
1	Йа өттә әй йыс ӄо, ӆўв өнта мӯв вөйәҳ кәнчаҳә мән мӯв ӄуӆ кәнчаҳә.	Итак, в старину один человек то ли на охоту пошел, то ли на рыбалку пошел.
2	Мәнмаӆ пәтәнә ӄөӆәнтәҳӆәӆ, мӯв сир сўй сечәӆ.	Когда пришел (на место), прислушивается, какой-то звук слышится.
3	Ӆўв өнтә мӯв йӑвәӆ төй, мӯв өнта пәчҳан төй.	Он, может, то ли стрелу имел, то ли ружье имел.
4	Ӆўв өнтә сөҷҷаӆ төҳинә чи сөҷәӆ.	И вот он там, где идет, там и шагает.
5	Әй мәта ӆатнә тәҳпинам ӄөӆәнтәҳәӆәӆ.	И вот однажды в эту сторону прислушивается.
6	Пәрҳинам кўҷ ӓӈкрәмтәҳ тәми чӑӄа виҷҷәм вөӆтә ньөҳ.	Назад хоть оглянулся, оказывается, огромный лось.
7	Тәми ӆўв пыриӆи йўӆ.	Оказывается, он за ним идет.
8	Әнта тәми ма ӄөты йӓӆәм өләӈ.	Что же это, как мне быть?
9	Ӓр сөӈнампә кўҷ аӈкрәмтәҳӆәӆ, мәнтә вәс пә әнтәм, ӆаӈтә вәс пә әнтәм.	В разные стороны хоть глянул, идти некуда, залезть некуда.
10	Әй мәта ӆатнә сарнам ӆәйӆәҳӆәӆ – выҷҷәм вөӆтә өнҷәҳ.	И вот вперед смотрит – огромная сосна.
11	Нөӄӄан, сурәм вычәм вөӆтә өнҷәҳ.	Сучковатая, высохшая, промокшая (пропитанная дождем) сосна.
12	Өнҷәҳа панә нөӄ чи ӄўӈәт.	На сосну залез.
13	Пәчҳанәӆ, анта мӯв пәчҳан төй мӯв йӑвәӆ төй.	Ружье, может, ружье имел, а может, стрелу имел.
14	Чӑӄа өттә инам төҳә йөрәҳӆәтәҳ панә чӑӄа нөӄ чи кўӈәт	Совсем ведь забыл.
15	А чӑӄа чу ньөҳ йув, йув өттә, инам ҷөмә мата нөрәӄӄа төҳә чи йув, төп нөӄнам ӓӈкрәмтәҳәӆ.	И вот тот лось шел, шел, то есть, туда вплотную подошел, только вверх глянул.
16	Өӈәтӆаӆ йуҳа нырӆеӆаӆ.	Рога к дереву пробует (т.е. проверяет, куда их удобнее вставить).
17	Өӈәтӆаӆ йуҳа нырӆеӆаӆ чӑӄа өттә.	Рога об дерево трет, вот как.
18	Ӄөтәӆӈат-кўрәӆнат әй сөӈнам чӑӄа ӄынәҳтәӆ, ӆөрәт чӑӄа өтӆәӆәӆ.	Задними-передними лапами так и роет, корни перебирает.
19	Ӆўв чӑӄа ыӆә көӆмаӆ әйарит.	Ну вот, это подобно тому, что он умер.
20	Нөмән чи өмәсӆ.	Так наверху сидит.
21	Өнтәӆнә нөмәӄсәӆ: «Тәми ӄөтә йӓтам ӄа ма өләӈ йәм өләӈ? Әнтә чӑӄа ӄөтә йӓтам ӄа йәм».	Про себя думает: «Что же мне такое сделать, чтобы стало мне хорошо? Как мне быть?»
22	Йа әй мәта ӆатнә вуӆтәҳ чӑӄа: тәм йуҳәт ӆәҳнам ӄөӆимтәӆи, вот пә әнтәм, мәтӆи пә әнтәм.	И вдруг видит: эти деревья сами прогибаются, ни ветра нет, ничего нет.
23	Тәм ӆөртәӆ инам чи өттә, пөрәнтәтә өтәӆ пөрәнтәӆтәҳ, чөӄтә өтәӆ чөӄӆәтәҳ.	И вот все эти корни, то, что надо вытаптывать, вытаптывает, то, что рыть, роет.
24	Кўрәӈ вөйәҳнә чәкима вӓри.	Вот что лось сделал.
25	Өнтәӆнә нөмәӄсәӆ: «Тәми ма мӯв ура йӓӆәм? Тәми мант вөӆә чи вӓрӆәӆ.	Про себя думает: «Как же мне быть? Он ведь так меня убьет.
26	Тәми ма мӯв ура йӓтамӄа, тәм йуҳәм вөӆә ыӆә чи ӄөрҳәӆ».	Что же мне предпринять, ведь это дерево сейчас упадет».
27	Панә чӑӄа ӄөтә йиӆ, әй мәта ӆатнә нөмәӄсәтаҳә чи йиҳ: «Ма вөӆә кӓрманәмнә най вӓртә ӄөт төйӆем».	И вот как ему быть, стал так раздумывать: «У меня ведь кармане спички есть».
28	Най вӓртә кутәӆ нөӄ вәйтәҳ, йӓрнас иӆә өӈӆәмтәтәҳ.	Спички вынул, рубашку снял.
29	Иӆәҷәк мән.	Вниз спустился.
30	Кўрәӈ вөйәҳ өӈәтҳән выҷа мән.	Спустился на уровень рогов лося.
31	Кўрәӈ вөйәҳ өӈәтҳән выҷи чӑӄа чи вәҷәҳтәтәҳ.	На уровне рогов лося (рубашку) зажег.
32	Кўрәӈ вөйәҳ өӈәтҳән ньӓӄкәна төҳи чи таҳиптәҳ.	Бросил лосю как раз между развилкой рогов.
33	Чу ӆата йәҳәм ӆатнә кўрәӈ	И тогда лось как всхрапнет, как метнется (букв.: вот он какой

	вөйәӽ чӑӄа сөрәӄинтәӽ чӑӄа ит мәта ӄо сөӽәԓ.	побежал).
34	Ӄөнтәӄ ӄо чу ԓата йәӽәм ԓатнә ыԓә выӽәԓ.	Человек в тот момент спустился.
35	Ӄутәԓ мӯв төӽинә вөԓ панә ԓӯв йөӄәнам чи мән.	В ту сторону, где был дом, направился.